

UDK 282(497.5)“18”(091)
726.5(497.5)Zemunik“18”

Izvorni znanstveni rad

Primljeno: 15. lipnja 2014.

Prihvaćeno za objavljivanje: 10. prosinca 2014.

PRILOG POZNAVANJU POVIJESTI ŽUPNE CRKVE SV. KATARINE U ZEMUNIKU S POSEBNIM OBZIROM NA NJEZINU OBNOVU U 19. STOLJEĆU

Zdenko DUNDOVIĆ, Zemunik

Rad donosi spoznaje o obnovi župne crkve sv. Katarine, smještene na lokalitetu Gradina, u ravnokotarskoj župi Zemunik. Temeljem uvida u dokumente Župnog arhiva Zemunik iz 19. stoljeća saznaje se o nekoliko obnova crkve te o velikom požaru dana 19. kolovoza 1886. godine, u kojem je crkva potpuno izgorjela.

KLJUČNE RIJEČI: *Zemunik, crkva sv. Katarine, Gradina, obnova, požar*

Uvod

Crkva sv. Katarine, djevice i mučenice, u Zemuniku, koju mještani od milja radije nazivaju crkvom sv. Kate, položena je na brežuljku zvanom Gradina kilometar udaljenom od središta sela. Ovdje treba napomenuti da je Gradina najviša kota ovoga dijela Ravnih kotara i kroz povijest je imala važnu ulogu, uzevši u obzir da je s nje bilo lako kontrolirati pomicanja neprijateljske vojske, a Zemunik je stajao na braniku grada Zadra. Tijekom povijesti na njoj su se izmjenjivale razne vojske, osobito u vrijeme Kandijskog rata između Mletačke Republike i Osmanskog Carstva 1645. – 1669. godine. U novijoj povijesti na Gradini je postojao trapistički samostan. Trapisti su preuzeli nadarbinu grofa Karla Fontanelle 1893. godine. Trapisti su na mjestu stare zemuničke utvrde sagradili samostan, proširili svoje posjede, razvijali gospodarstvo i bavili se odgojem dječaka.¹ Prostor

¹ O zemuničkoj Gradini i povijesti Zemunika vidi više u: Tadija SMIČIKLAS, *Codex Diplomaticus*, VI, str. 533; Nikola JAKŠIĆ, *Zemunik – srednjovjekovni zadarski kaštel i turska kasaba*, Split, 1997.; Carlo Federico BIANCHI, *Kršćanski Zadar*, sv. II, Zadar, 2011., str. 339–345; Nada KLAIĆ – Ivo PETRICIOLI, *Zadar u srednjem vijeku do 1409.*, Prošlost Zadra II, Zadar, 1976., str. 204, 286, 287, 306, 364, 377, 417, 429, 506; Tomislav RAUKAR, *Zadar u XV. stoljeću*, Zagreb, 1977., str. 38; Ivan OSTOJIĆ, *Benediktinci u Hrvatskoj*, sv. III, Split, 1965., str. 245–253; Evlija ČELEBI, *Putopis*, Sarajevo, 1979.; Kornelija Jurin STARČEVIĆ, »Islamsko-osmanski gradovi dalmatinskog zaleđa: prilog istraživanju urbanog razvoja u 16. i 17. stoljeću«,

na kojem se nalazi crkva bogat je izvorima vode koji nerijetko znaju preplaviti i glavnu prometnicu koja prolazi tik uz podnožje crkvenog zida. Sve do posvete nove župne crkve Kraljice Mira – Kraljice Hrvata 1995. godine, župa je nosila naslov Sv. Katarine, a njena crkva na Gradini služila kao župna crkva. Ne može se sa sigurnošću tvrditi kada je crkva sagrađena, iako se drži da je to najvjerojatnije bilo 1647. godine, u vrijeme Kandijskog rata, kada je mletačka vojska predvođena generalom Leonardom Foscolom oslobodila Zemunik od Turaka, nakon gotovo cijelog stoljeća njihove okupacije toga ravnokotarskog mjesta, a proglašeni narod se vratio na svoju djedovinu.²

U knjizi Carla Federica Bianchija nalazimo sljedeći zapis o crkvi sv. Katarine: »*Naši pisci drže da je nakon 1647., kad su se izbjegli kršćani vratili u Zemunik, podignuta sadašnja crkva sv. Katarine, d. i m. Crkva sv. Katarine sagrađena je izvan naselja na obronku najvećeg uzvišenja u Zemuniku, okrenuta u smjeru jugoistok-sjeverozapad, lijevo od ceste koja vodi u unutrašnjost (u Hrvatsku). Crkva je četverostrana, dužine 14,5 i širine 5 metara. Pokrivena je opekama, ima dva ulaza, jedan s juga, a drugi, glavni, s jugoistočne strane. U njoj su tri oltara. Glavni oltar, obložen mramorom, posvećen je sv. Katarini i na njemu je slika s likom svete, rad suvremene rimske škole. Dao ga je sagraditi 1869. godine. tadašnji župnik o. Vicko Basile, uz novčanu potporu austrijskih careva Nj. V. Ferdinanda i Franje Josipa. Ostala dva bočna oltara su drvena, desni je posvećen Očišćenju B. D., a lijevi dušama u čistilištu.*«³

Nedostatak povijesnih vrela i dokumenata iz tog vremena ne dopušta nam otkriti detalje izgradnje i daljnjeg razvoja crkve tijekom 17. i 18. stoljeća ili barem približno utvrditi neke važne trenutke njene obnove u tom razdoblju. S druge strane, dokumenti koji se čuvaju u Župnom uredu Zemunik, osobito za razdoblje 19. stoljeća, donose nam pregršt informacija o crkvi u to vrijeme, njenoj obnovi i osobama koje su tu obnovu iznijele. Koristeći se tom arhivskom građom, u ovom ću radu iznijeti na vidjelo neke dosad neobjavljene detalje vezane uz crkvu sv. Katarine u Zemuniku, njenu obnovu kroz 19. stoljeće s posebnim osvrtom na požar koji ju je potpuno uništio 19. kolovoza 1886. godine.

Na jednom foliju koji sam pronašao u župnom arhivu, bez datuma i potpisa, u svesku II. za godine 1865. – 1868., a koji je pisan u obliku svojevrsne župne kronike stoji zapisano da je 1855. zamijenjen krov na crkvi sv. Kate, ali drugih podataka nema. Provjerom dokumenata za navedenu godinu nisam uspio pronaći nikakav službeni dopis o tom zahvatu na krovu crkve. No, u *Imovniku Župničke Crkve S. Kate* od 4. srpnja 1890. godine, koji je sastavio tadašnji župnik don Ferdinand Vicario, prigodom primopredaje župe don Anti Solitru, naveden je taj isti podatak o popravku crkve sv. Kate i zamjeni krovu crkve pa ga se može smatrati vjerodostojnim.⁴

Radovi Zavoda za hrvatsku povijest, vol. 38, Zagreb, 2006., str. 113–154; Franjo SMILJANIĆ, »Neka topografska zapažanja o prostornoj organizaciji sela Tršci«, *Archaeologia Adriatica*, vol. III, br. 1, Zadar, 2011., str. 257–272.

² N. JAKŠIĆ, *Zemunik – srednjovjekovni zadarski kaštel*, str. 53–65.

³ C. F. BIANCHI, *Kršćanski Zadar*, str. 341–342.

⁴ U *Imovniku* stoji zapisano: »*God. 1855. bila popravljena i novim krovom pokrivena.*«

Zapisane i dokumentirane obnove u župnim spisima

U župnim spisima u svesku broj I za godine 1861. – 1865. čuvaju se dokumenti o obnovi crkve sv. Kate tijekom 1863. godine. Doznajemo da je tadašnji župnik don Šime Barany uputio pismo Nadbiskupskom ordinarijatu u Zadru tražeći pomoć za obnovu župne kuće i zidova crkve sv. Kate koji su zbog stalne vlage tla oronuli i potrebni restauracije. Na njegov dopis iz 1862. godine Nadbiskupski ordinarijat Zadar odgovorio je dopisom od 13. srpnja 1862. pod brojem 915 u kojem stoji:

Ordinariato Arcivescovile Zara

Al Reverendo Amministratore Parrocchiale – Zemonico

L'Eccelso I. R. Ministero di Stato con riverito Dispaccio del 1. Aprile a.c. No 3367/846.6. M. si e compiacuto di approvare la proposta esecuzioni di alcuni urgenti restauri alla Chiesa parrocchiale di Zemonico assumendo a carico del fondo politico di Religione la spesa provendirata di fior 543:21 soldo e restando a peso di villici la somministrarzione della manualità dell'aqua per cemento e per l'imbianchitura e del trasporto dei materiali da Zara, le quali prestazioni sono valutate a fior 241.⁵

Iz dopisa je razvidno da obnova crkve ide na teret fonda za vjerske ustanove, ali ne u potpunom iznosu. Iz fonda se izdvaja 543 forinte i 21 novčić za potrebni građevinski materijal, dok ostatak troškova od 241 forinte za izvršne radove i donošenje vode za cement te krečenje i prijevoz materijala iz Zadra spada na mještane Zemunika. Iz dopisa koji je upućen glavaru sela od 23. veljače 1863. pod brojem 362⁶ iz Općinskog ureda Zadar točno se određuje obveza mještana da prikupe za obnovu crkve sv. Kate 186 forinti, a za obnovu župne kuće 55 forinti. Pritom se točno specificiraju predviđeni troškovi i imenuje se izvođač radova kojeg bira općina.

Troškovi koji su predviđeni za crkvu, a spadaju pod obvezu mještana, specificirani su na sljedeći način:

1. izvršni radovi po danu	50 forinti (total = 164 for.)
2. voda za cement i krečenje	2 forinte
3. povratak izvođača radova u Zadar	20 forinti
Sveukupno:	186 forinti

Za izvođača radova odabran je Angelo Cantù. Radovi su otpočeli u ljetno vrijeme, krajem mjeseca lipnja, i trajali tri i pol radna dana, a po završetku radova kako na crkvi sv. Kate tako i na župnoj kući, župnik dopisom od dana 2. srpnja 1863. godine⁷ izvještava Nadbi-

⁵ Župni arhiv Zemunik, *Spisi*, sv. I, god. 1861.–1865.

⁶ *Isto.*

⁷ *Isto.*

skupski ordinarijat i zadarsku općinu o rezultatima obnove, zaključujući da je sada sve u dobrom stanju.

Sagledavajući cijeli postupak obnove, od župnikove zamolbe za pomoć, odgovora ordinarijata koji je zamolbu prosljedio Uredu za vjerske ustanove, odobrenja točnog iznosa pomoći, pisma upućenog glavaru sela s naznakom troškova i izvođačem radova te preciznost i jasnoću svakog detalja do konačnog završetka radova i župnikova dopisa o urađenom, ne možemo ne zamijetiti uređenost i funkcionalnost javne uprave u vrijeme druge austrijske uprave na ovim prostorima.⁸

Iz više dokumenata koji su pohranjeni u spisima arhiva župnog ureda za godine 1861. – 1865. razvidno je da se župnici Zemunika tijekom 19. stoljeća žale nadbiskupu i vlastima na česte provale i krađe u crkvi sv. Kate. Razlog je i više nego jasan. Crkva je na kilometar udaljena od sela, stoji na samom groblju, na uzvišenju blizu glavne ceste, ali opet na osami, noću u potpunom mraku i mamac je lopovima. Donosim ovdje prijepis pisma nadbiskupa Petra Dujma Maupasa, koje je uputio puku župe Zemunik u *Subotu Bilu*⁹ godine 1866. pod brojem 541. nakon jedne drske provale u župni stan i nedugo zatim u crkvu sv. Kate, pri čemu je obeščašćeno svetohranište i odnesen presveti sakrament. Oštrina nadbiskupove note i odredbe koje je pastirskom vlašću odredio župljanima Zemunika doista su impresivne. Evo prijepisa pisma:

Petar Dujam Maupas
po milosti božjoj i svetoga Apostolskoga Sidališta
Nadbiskup Zadarski i Dalmacije Prvostolnik,
i ost.
Poštovanomu Župniku, i virnom Puku Župe od Zemonika
milosrdje od Gospodina!

Sa neizrečenom bolesti duše, i u gorkosti razcviljenog srдца našega primili smo čemerni i kobni glas da na dan trinaesti ovog Maseca svetogrdni ljudi noćno uvukošese u Župnički stan i porobiše pinez Crkovni, i neke knjige od službe crkovne oteše.

I kako da to svetogrdno dilo njima nije bilo za dosti, do malo dana nemilo porobiše sveti božji Tempao¹⁰, i pogrdiše Kuću Gospodinovu. Ali što najveće rani naše srdce, i što bi uzrok neizrečenoj bolesti sviuh Duša, koje se Boga straše, i koje još viruju u Gospodina Našega IsuKresta pravog Boga i Čovika, jest da ti svetogrdni, i nezabošci razoriše prisveto Sahranište i oteše zajedno s svetim sudim jošter i Tilo prislavno i božanstveno istoga Boga Živoga, u neizmirnomu Svetotajstvu od Oltara. Prije ove nesrične i cerne gdoine nigda među Kerstjanima, a najveće u ovizim stranami tako dilo nigda se saćini. Ovo dilo usdraži u sebi taku zloću kakono izdajstvo Spasitelja od nesričnog Jude dovršeno, i gore nego propeće na Križ Gospodina Spasitelja Našega učinjeno od nemilih Židova. Dali je kako svidočići Sveto Pismo, i govori Sveti Paval Apostol jest i još gore i grišnije. Budući da Židovi ne priznaše da Isus

⁸ Svi se ovi dokumenti nalaze u Župnom arhivu Zemunik, *Spisi*, sv. I, god. 1861. – 1865.

⁹ Izraz *Subota Bila* odnosi se na Veliku subotu vazmenog trodnevlja.

¹⁰ Izraz *Tempao* dolazi od lat. riječi *templum*, što znači, 'svetište, hram ili posvećeno mjesto'.

koga propeše bijaše Bog; er daga oni poznaše, veli Pismo, nebi nigda Gospodina od Slave na smrt podali. Dali Kerstjanin koji Boga pozna, i koji se klanja Isusu, i u Njega viruje da on pravi Sin božji sidi na nebesim ob Desnu Boga Otca, i da od tuda ima doći Sudac strahoviti za suditi sve ljude; ti Kerstjanin koji to svetogrđno dilo učini jest gori od Židova istih, i poruši grdje nego oni Sveto Tilo i Krv Gospodinovu. I u koje doba dogodi se to izdajsko dilo? U dane Svete u dane posvetjene muki Gospodinovoj, na svrhu posta Korizmenoga u komu S. Crkva prima na proštenje grišnike, i u komu vas svit Kerstjanski vapi milosrdje od Gospodina.

Ali, jaoh! onizim nesrićnima, govorim njima s istim ričima IsuKrstovim, bolje bi bilo njima da nigda se ne rodiše. Meluis erat eis di nati non fuissent.¹¹

Jaoh! njima jopet govorim, budući da sva Sveta Crkva, sakupljena u Saboru Tridenteskom postavila je prokletstvo, oliti nateman¹² onizim koji se prihitaju stvari Svetih. Po radi toga griha strahovitoga rasrdjena božja pravda uzetiće osvetu od tizih neznabožaca, budući da veli Bog po proroku, da ne moći, mugnje, grād, neplodstvo od zemlje, suša i svaka nevolja jest osveta božja, osveta porušenoga tempa njegova = Ultio Domini, ultio templi Sancti Sui = Ali Bog u svomu providjenstvu kad pedipsaje¹³ koje misto, ne samo pedipsa grišnike ali i pravedne, i njegova pravda stiže zemlju u kojoj bi učinjena opačina, i s otcima pedipsa i sinove sinova i one koječese od njih poroditi.

Jaoh! nesrićnim nami koji toliko i na taki način sakrivismo prid licem božjim. Ali vi pravovirni moji, za odalečiti ako je moguće božju pravdu od vas, i teške pedipse koje ona priti, vapite, vapite bez pristanka Gospodinu da vam prosti, i da odkrije svitu ove zločince, koje oli prie oli poslje naći će ruka božja.

Poradi česa Mi ne pristasmo vapiti ove svete dane milosrdje za Vas, i prostrti s licem na zemlji, policajući groznim suzami noghe propetoga Isusa jučer u Petak Veliki prosili smo, da ovi Aganjac božji on isti pita proštenje božjoj pravdi, i prikazivajući Otcu nebeskome svoje rane i svoj Križ, i dostojanstva svoje neprocinjene Krvi, bude se učiniti Vama jarac i bude isprositi proštenje.

Za da to paka vi možete ufati, mi postavljeni od Boga na ovome Stolu Svetoga Dunata, s punoštu naše Nadbiskupske oblasti odredili smo:

Prvo, da u Petak perve Nedilje koje bi moguće bilo učini se jedan oštri post.

Drugo, da u ta tri dana k večeru po podne sakupi se vas puk u Crkvi i da se reče Svete Luzarije¹⁴ i iza toga blagoslov S' svetim Sakramentom.

¹¹ U prijevodu: »Bolje bi im bilo da se ni rodili nisu.«

¹² Taj izraz je iskrivljena inačica riječi *anatema*. Povijesno značenje riječi nalazimo u starogrčkim hramovima gdje označava žrtvene darove isključene iz svakodnevnog upotrebe, zatim u židovstvu, pod utjecajem helenizma, i u kršćanstvu u značenju izopćenja iz crkvene zajednice; prokletstvo, konačno javnu osudu koju izvode moćnici, a sastoji se u potpunom odbacivanju i izolaciji bilo osobe, čina, knjige, spisa i sl. Otud izraz *baciti anatemu na koga*.

¹³ *Pedipsa* ili *pedepsa* označava ovdje Božju kaznu za grijeh. Riječ etimološki vuče korijen od grč. *paideúein* – podučavati, a definira se kao fizička kazna u odgojne svrhe u školama.

¹⁴ Izraz *Sveti Luzarij* arhaična je istoznačica za riječ *ruzarij* (ružarij), a označava molitvu svete krunice. Riječ *krunica* umanjena je od riječi »kruna«, a uveo ju je mistik dominikanac Heinrich Seuse iz Konstanze. U njegovo vrijeme bio je običaj među zaljubljenima međusobno se darivati krunama – vijencima ruža. To mu je bio poticaj da Blaženoj Djevici Mariji isplete vijenac od sto pedeset ruža. Tako je nastao dvostruki naziv – krunica i ružarij.

Treće, da okolo Crkve bude učinjen sprovod iliti procesiun, i dase piva Dilo od pokajanja za pjesnom koja počimlje = Ja se kajem Bože mili = Koj bi učinili ti Procesiun bosonoghi bitiće bolje za njihovu dušu.

Četveto, da po svim kućam pristanese govoriti svaka psovka iliti beđtemia koju stvar puno preporučivamo Otcima i Materami, i sviem Starcima, koji imadu odma pokarati iskrnjega, i ditcu svoju ako začuju od njih koju zlu rič.

Peto, u svakoj kući, u jutro, u podne i u večer svi sakupljeni imadu klčeći zavapiti tri puta = Budi hvaljeno po sve vrime Isusa i Marije slavno Ime, budi hvaljen Isus u prisvetomu Sakramentu od Oltara.

U prvu paka nedilju iza ta tri dana biti će u jutro Misa i pripovidanje a za obidom Lusarie, Procesiun oko Crkve, i blagoslov, i kupiti će poštovani parok elemožinu za Crkvu, koju neka učini svak koliko može, po svojoj snazi.

Oprostite se s Bogom, o grišnici, operite duše vaše u ispovidi i S(vetim) Pričestjenjem oprostite se s Bogom. Može biti dava se Bog smiluje, i da primi vašu pokoru! Odrecite se od griha i živite tako kako da svaki dan imate umriti. Vrime je života kratko, smrt prispiva prije neg cinite, otvara se vikovičanstvo i oštri Sud božij.

Zapovidamo da ovi naš list bude od poštovanog Paroka tri puta svemu puku pročitan Na svrhu želimo, mir svim dobrim Dušama koje su se ovoga Vazma s Bogom pomirile, a nevoljnijim grišnicim svidjenje, vrime za činiti pokoru, i odproštenje griha, i milosrdje prid pravdom božjom.

Priporučite se Kraljici Nebeskoj, Majci Božjoj, i utočištu svih grišnika Svetoj bogorodici Mariji, da vam Ona mila božja Majka isprosi pokajanje i proštenje vaših griha i jedan Život Bogu ugodan i jednu svetu smrt.

Dano u Zadru u Subotu Bilu iz Našega Dvora Nadbiskupskoga godine 1866.

Petar Dujam Nadbiskup.

U Župnom arhivu Zemunik, u svesku III. za godine 1869. – 1871. nalazimo nekoliko dokumenata koji svjedoče o obnovi crkve sv. Kate za vrijeme župnika o. Vincenza Basilea, redovnika Družbe Isusove, kojeg je zadarski nadbiskup Pietro Doimo Maupas postavio za upravitelja župe u Zemuniku u studenome 1868. godine.

Za vrijeme njegova upravljanja župom rekonstruirana je unutrašnjost crkve sv. Kate o čemu svjedoče dva dopisa zamolbe za pomoć u obnovi župne crkve sv. Kate, koja je osobno napisao o. Vincenzo Basile i putem C. K. Namjesništva u Zadru jedno uputio caru i kralju Franji Josipu I. u Beč dana 14. srpnja 1869. godine, a drugo caru Ferdinandu I. u Prag, s nadnevkom 14. rujna 1869. godine.¹⁵

Iz sadržaja tih pisama saznajemo da je crkva u derutnom stanju, da joj je potrebna hitna obnova, stoga otac Basile moli Njihova Veličanstva da novčano pomognu u njegovoj namjeri da izgradi novi mramorni oltar i dade naslikati novu oltarnu palu sv. Katarine,

¹⁵ Oba pisma nalaze se u Župnom arhivu Zemunik, *Spisi*, sv. III, 1869.–1871. Austrijski car Nj. V. Ferdinand bio je hrvatsko-ugarski kralj, austrijski car i češki kralj, abdicirao je 1848. godine, jer se nije mogao snalaziti u tada započetim revolucionarnim događajima. Naslijedio ga je nećak Franjo Josip I. (vladao 1848. – 1916.), a Ferdinand I. preselio se u Prag, gdje je boravio do svoje smrti 1875. godine, ali je do kraja bio poznati dobrotvor, osobito crkava.

djevice i mučenice, okruženu sv. Petrom, apostolom i sv. Josipom, zaručnikom Blažene Djevice Marije. Carevi su udovoljili molbi o. Basilea te mu poslali 500 forinti za troškove uređenja crkve: 200 forinti car Ferdinand I., a 300 forinti car Franjo Josip. Iz dokumenata Župnog arhiva u Zemunik doznajemo da je 1870. godine sve već postavljeno u crkvi te je papa Pio IX. poslao ovoj župnoj crkvi privilegij hodočasničkog mjesta u kojoj vjernici, uz redovite uvjete – ispovijed i sv. pričest, mogu na svetkovine sv. Petra apostola, sv. Josipa i sv. Katarine dobiti potpuni oprost. U *Imovniku* crkve sv. Kate, koji se fragmentarno donosi u prilogu, stoji zapisano da je papa Pio IX. poklonio crkvi sv. Katarine, djevice i mučenice, jedan srebrni pozlaćeni kalež 1875. godine i jednu crvenu planitu (misnicu) 1870. godine, što najviše treba zahvaliti župniku o. Vicenzu Basileu, kojeg je papa Pio IX. dvadesetak godine prije (točnije 1855. godine), na prijedlog Kongregacije za širenje vjere imenovao apostolskim vizitatorom Trebinjsko-mrkanske biskupije.¹⁶

Nakon unutarnjeg zahvata na uređenju župne crkve sv. Kate ne nailazimo u župnim spisima ni na kakve zapise o novim zahvatima na obnovi crkve.

No, jedan će nemili događaj u 1886. godini, a koji je detaljno opisan u već spomenutom *Imovniku* župničke crkve sv. Kate iz 1890., primorati zemunički puk i župnika da još jednom, pred sam kraj 19. stoljeća, obnove župnu crkvu sv. Katarine, djevice i mučenice.

Požar u crkvi sv. Kate dana 19. kolovoza 1886. godine

Dne 19. kolovoza 1886. godine ostat će zapamćen u povijesti župe Zemunik kao dan kada je gotovo u potpunosti izgorjela župna crkva sv. Kate. U *Imovniku Župničke Crkve sv. Kate* iz 1890. godine župnik don Ferdinand Vicario detaljno je opisao događaje koji su prethodili samom požaru kao i čudnovate okolnosti samog požara:

Župnička crkva sv. Kate leže van seljačkih kuća, kilometar daleko od stana župničkoga, na podnožiju briega tako zvana Gradina, liecem okrenuta Jugu, svega zaprema prostorije 14 met i 50 cent: u duglini; a pet u širini; nedostatne za ovo Selo, koje broji do 800 Katolika. Ima dva ulaza na jugu jedan a drugi na podne. God. 1855. bila popravljena i novim krovom pokrivena. Nu jeli radi slabosti gradje, jeli rad toga sto krov nije imao od nekuda oduška, izviestno je da crvotočina u malo godina ošteti gradju na čudan način, da se već pod Župnikom fra Šime Zetz počelo misliti i pisati za temeljnu popravku celog krova. Tu su potrebu priznali pa i sami Vladini Vieštaci prigodom njihovih a po meni teretnih »Sopra luoghi«, dapače Vieštak B. Tamini u Travnju god. 1884., potle je bijo sav krov obašao i uvierio da niti jedna greda, niti jedna vienčanica nije bila zdrava, ovako se izrazi: Malo se hoće ovom krovu da se ruši. Netreba ni spomenuti da je li se je, i koliko, pišući Župnik zauzimao da odvrati od svoje Župe kakvu nesreću. Najvierni mu je u tom svjedok uredovni Zapisnik. Iz istoga se razabire među ostalim da god. 1880. on je dobijo popravu svoga stana a da se Crkva popravi, izgovorom da ako u onom izložen je njegov život pogibelji, u ovom je celi narod pod pritiskom neizbiežive nesreće. Na žalost sve njegove molbe,

¹⁶ Više o isusovcu o. Vincenzu Basile vidi u: Valentin MIKLOBUŠEC, *Isusovci i hrvatski narod IV.*, Zagreb, 2007., str. 39–54.

izviešća, dopisi ostadože bez uspiha. Tom neuspiehu nemalo doprienila lenost istog Sela. Ako ne bi se dalo vierovat gojoj istini budi dokazano sliedeće.¹⁷

Umoran, satrven radi tolikih, budi Bogu potuženo, nezasluženi protiiistina, pišući se svega razkrsti ne samo molitve da nas sačuva premili Bog od kakve nesreće. Grobnu ovu tišinu prekide Vlada u Prosincu god. 1885., sklopivši iznenada pogodbu sa javnim zakupnikom Lujo Paškoti. Opređielena svota dosegla do 2.000 forintih, od kojih 200 na teretu Sela. Utekli Selu – pali u Kandije. Spomenuti Zakupnik nije imao ni da podmiri biliežne troške, te zato prošla zima, nastalo je i lieto god. 1886. a zakupnika nije bilo vidjeti ni na durbinu. Prem u srpnju god. 86. odluči Vlada predati njemu u ruke tu radnju očitom manierom da bi i ta godina prošla bez ništa. Kad eto Bog zamrsi im račune. Na 19. Kolovoza iste godine na 10 ½ sati u jutro pukne grom na crkvu i u samo tri shata što je vatra trajala uništi nju neostavše no samo četiri gola i zatjadjena zida. Kako se itko živ nije sitio da vatra gori u crkvi, kako se je ista mogla tajiti preko celog požara, u to malo vriemena izgoriti sav krov, podbočna dva oltara, Pod i sve štogod se našlo u crkvi, kako isti zvonar zvoneći podne nije se toga ositio a bilo je već prošlo podebeli shat da se je grom bio spuštao, kako isti Župnik gledajuć na durbin nije mogao ništa vidjeti, kako sobar C. K. Gradjanskoga Suda nieki Lovrić prolazeći mimo crkve oko po shata p(rije). p(ožara). nije vidio ni traga dima, ni plamena, kako isti čobani ondje u blizini ništa nisu vidjeli i napokon da ko je onaj dan nadahnio Župnika da zabrani sakrestanu ići zvoniti proti vriemena, to je sve nami tajno i nerazumljivo i ostat će dok Bogu se ne vratimo. Uvežeći s druge strane da krov bijo se jako i odavno naherio, da vienčanice se se bile spuštale, da često je bilo čuti u crkvi škripanje gredah, to daje nam vierojatnu oblast na zaključak ovaj: Da mili Bog volio bez svoga Doma nas ostavljati, nego da u istomu ostanemo pritisnuti kano miševi.

Netreba ni spomenuti da jeli se je i što radilo za utrnuće one vatre, bolje prigušenje, pošto nije bilo vidjeti od nikle plamena već samo dim nalik onom što iz gnjile panjne puši. I malo i veliko i muško i žensko dotrčalo na liece mista. Grebište isto od navale svieta izgledalo je kano drugo bojno polje, na komu je svak gledao da poštogod otme požaru. Oružnici C.K. Miestne Poštaje a na čelu im Vodja hrabri i rodoljubni Škatolini najprvi udjoše u vatru. Svi napori uzaludni. Zadnj pokušaj da se spasi barem S. Ikona i taj se nam jalovi pri srušenju krova. Na dva shata p. p. bilo je sve izgoreno, sve propalo. Sama sakrestija ostala i što u njoj, sve se spasilo. Žalost bila občena, sliečna sorenju Templu Jerusolimskoga. Mnogo se suza prolilo, po gotovo kad se doznalo da je S.Ikona propala. U školi se je na brzu ruku sahranilo ono malo što se otelo požaru i tute smiestila prevremna Kapelica.

Zastupstvo sela a na čelu mu pišući Župnik, sutra dan ode u Nadbiskupa u Namiestnika i Načelnika molbom za potrebitu popravu. Svagdi bilo sdušno primjeno. Starešinstvo Crkveno pokloni molbu na Nadbiskupa, koj je iz miesta darovao svotu for: 50 i okružnicu razslao po celoj Biskupiji da se milostinja sakupi na ublaženje zadesne nesrieće, zatim drugu molbu pokloni na Cara, trećiu na Društvo S. Otajstva u Beču, četvrtu na Občinu

¹⁷ U ovom dijelu precrtan je i napola izbrisan dio teksta u kojem se vjerojatno spominju neke teške riječi upućene župniku zbog kojih je on odustao od daljnjih nastojanja oko obnove crkve; pretpostaviti je to po nastavku teksta (op. a.).

Zadarsku, petu na Biskupa Strošmajera, šestu na Stožernika Mihalovića¹⁸ a sedmu na Vladu. A i osmu pokloni na Papu, nu nije bila prosljedena radi tiesna ekonomična stanja u kom se On nahodi. To tako odlučila Biskupija Zadarska. Osim Nadbiskupa, odazvalo se je Društvo spomenuto darom jedne biele planite,¹⁹ jednog baldahina na dva koplja, Vlada su prepomoći 100 forinti, četiri sama Župnika Silbskoga Dekanata su 7 forintih i 45 Novčica. Jadna Okružnica kad odaješ malovažnu oblast svoga Glavara a istodobno odkrivaš smrdivu sebičnost vanjskoga Župništva. Občina vrati molbenicu primjetbom da nije u proračunu t. g. uvrstila pitatu pomoć. Po tome red bilo se obratiti istoj osam mjesecih prije požara. A znati pak da je ista Občina imala malo do hiljade forintih u priteku proračuna Zemuničkog i da je istom malo dana kašnje darovala 40 for: Društvu Pro Patria,²⁰ kako da ne pomunješeš kako da ne manitaš. Ostale molbenice kao onda tako i sada. Propale u kraljevstvu zaboravi, ne na C. Pošti jer bile su preporučene i pisući Župnik se uvjerio uredovnim Putem da i cigla priespila sretno na upravljeno mjesto.

Iz opisa događaja don Ferdinanda Vicaria svjedočimo o neodgovornosti zakupnika Luje Paškotija kojem je Vlada u dva navrata prije nesretnog događaja povjerila obnovu župne crkve sv. Kate. Da je taj događaj uzdrmao i crkvenu i političku javnost onoga vremena svjedoče nam dokumenti pohranjeni u Župnom arhivu u Zemuniku. Iz zapisa spomenutog župnika vidljivo je da je apel za pomoć upućen mnogim poznatim osobama onoga vremena, sve do samog pape. Saznajemo da je ekonomska situacija teška, novaca nema, ali postoji dobra volja i nastojanje da se odmah pristupi obnovi zapaljene crkve.

Nadbiskup Maupas uputio je dopis zemuničkom župniku već 26. kolovoza 1886. godine pod br. 1327,²¹ u kojem stoji:

Al Reverendo Amministratore Parrocchiale di Zemonico

Lo scrivente interessa l'Ecc. I. R. Luogotenenza perchè sià per momento provveduto di più urgenti restauri di codesta chiesa affine di aprirla al culto e siano continuate le pratiche incamminate parecchi anni addietro per la costruzione di una nuova chiesa. Se il fondo di religione si assumerà la costruzione della nuova chiesa e forse anche l'acquisto di qualche arredo sacro, non potrà certamente provvedere a tutti i bisogni insorti in codesta parrocchia, in seguito all'accaduto infortunio. Lo scrivente con apposita circolare raccomanderà ai curatori di anime di raccogliere obblazioni per tale scopo; ma conviene eziandio che la fabbriceria col capovilla e con Esso Revernde Amministratore si prenda pressura di attivare una colletta allo scopo di provvedere di più urgenti bisogni, munendosi prima del prescritto permesso.

In quanto alla proposta fatta di celebrare la messa col amministrare i sacramenti nel locale della scuola lo scrivente desidera che il locale sià ispezionato dal Rmo Vice-Decano, al quale perciò la fabbriceria à somministrerà il mezzo di trasporto perchè esso possa recarsi

¹⁸ Misli se na zagrebačkog nadbiskupa i kardinala Josipa Mihalovića (1814. – 1891.), koji je imenovan na čelo Zagrebačke nadbiskupije 4. svibnja 1870., ustoličen 7. kolovoza 1870., a uzdignut na kardinalsku čast 22. lipnja 1877. godine.

¹⁹ *Planita* je dijalektalni izraz za misnicu (od lat. *planeta* i tal. *pianeta*).

²⁰ Društvo Pro Patria (*Associazione Pro Patria*) talijanska je udruga za očuvanje talijanske kulture i škola na području Dalmacije s naglašenim iredentističkim prizvukom, ustanovljeno 1885. godine.

²¹ Župni arhiv Zemunik, *Spisi*, sv. V, Br. 78/1886., od 3. rujna 1886.

costa. Intanto la si autorizza di poter utilizzare in via provvisoria il locale della scuola allo scopo suindicato.

Un tanto in evasione ai rapporti 20 e 21 corrente.

Dall'Ordinariato Arcivescovile, Zara 26 Agosto 1886.

+ Pietro Doimo Arcivescovo.

Iz pisma nadbiskupa Maupasa razvidno je da se prije nekoliko godina razmišljalo o gradnji nove župne crkve jer su nerijetko župnici pisali o razlozima takve izgradnje u samom mjestu zbog velike udaljenosti župne crkve sv. Kate i njezina derutnog stanja.

Svoje obećanje da će poslati okružnicu dušobrižnicima nadbiskupije da se prikupe sredstva za obnovu crkve sv. Kate, nadbiskup je održao te poslao 3. listopada 1886. godine okružnicu pod br. 1652 svim vjernicima nadbiskupije u kojoj stoji:

Svim je vjernicima Naše Nadbiskupije poznat žalostni događaj, štono pr. mj. Rujna dopade Župnu Žemuničku Crkvu. Grom je bješe užgao i požarom bjehu uništene sve svete, pripadajuće joj, stvari. Obća i Uzajemna ljubav dohodi u ovim tužnim sgodam svojoj braći u pripomoć; te zato toj ljubavi preporučamo i mi opustošenu crkvu sela Žemunika, pozivljajući sve naše vjerne sinove Nadbiskupije da ju po svojoj mogućnosti pripomogu, za da bude i opet moguće providjeti koliko je neobhodono za službu božju.

ČČ. Župnici i Podžupnici htieti će u svojim doičnim župnim i podžupnim crkvam sabirati milostinje i milodare što skorije dostaviti ovome prvostolnomu duhovnomu Stolu.

Sa Nadbiskupskog Naredbeništva

Zadar, na Sv. B. D. Marije od Pr. Ružarija, 3 listopada

+ Petar Dujam, Nadbiskup

Nadbiskup..... for. 50.²²

Nadbiskupskom ordinarijatu oglasio se i sam namjesnik Blažeković notom od 5. rujna 1886. godine pod br. 17183, a koja je proslijeđena župniku u Zemuniku, u kojoj izražava svoju osobnu spremnost pomoći u obnovi zapaljene crkve kako bi se ona što prije stavila u funkciju službe Božje:

Già in seguito all'avviso pervenutomi da quest'I. R. Capitanato Distrettuale, sui danni causati dal fulmine alla Chiesa di Zemonico ho disposto perchè da un c. r. Ingegnere se e quali ulteriori lavori rendarsi necessari alla chiesa medesima, oltre a quelli alloggiati a Luigi Pasquotti col contratrto 5 Dicembre 1885. per provvedere al completo suo ristaurato, compilando se del caso, regolare fabbisogno addizionale.

Appena saranno ultimati tali rilievi col eventualmente prodotto il suppletorio fabbisogno, si darà sollecito corso alle pratiche neccesarie per vedere quanto prima riaperta la chiesa di Zemonico al culto divino.

²² *Collectio Actuum Officialium Curiae Archiepiscopalis Jadrensis, An. V N. 10., Jaderae, anno 1886., Die 5 Octobris, 113.*

Mentre così ho l'onore di riscontrare la prima parte del gradito foglio 27 Agosto cc. A. N.1325, mi riservo di evadere la seconda, che si riferisce al sussidio per l'aquisto di arredi sacri nella chiesa preindicata.

Zara 5 Settembre 1886.

L'I. R. Luogotenente

Blažeković fett

Al Reverendissimo Ordinariato Arcivescovile di Zara.²³

S obzirom na molbu koju su župnik i crkvinarstvo uputili svetom ocu u Rim tražeći i njegovu pomoć u obnovi crkve sv. Kate, nadbiskup Maupas odgovorio je dopisom od 20. rujna 1886. godine pod br. 1386. sa sljedećim sadržajem:

Al Reverendo Amministrazione Parrocchiale di Zemonico

Il Santo Padre per le ristrettezze economiche in cui versa ha bisogno dell'obolo dei suoi figli per cui gli mancano mezzi per venire in aiuto ai bisogni delle singole chiese. Se poi alle volete puo disporre di arredi sacri ricevuti in dono dalla generosità di più cattolici certamente preferirà di rimmetterli alla missione nei paesi degl'infideli, dove maggiori sono i bisogni.

Per questi motivi lo scrivente non trova di proseguire e raccomandare al Santo Padre la domanda fatta dalla fabbriceria per un aiuto in seguito ai danni sofferti dalla parrocchia per l'incendio della chiesa.

Lo scrivente previenne la fabbriceria stessa avendo interessato l'Eccelsa I.R. Luogotenenza per la concessione di un sussidio per acquisto di arredi sacri.

La fabbriceria inoltre potrà rivolgersi alla Società pia dell'Adorazione del Ssmo Sacramento a Vienna, che ogni anno vuole ditribuire un certo numero di arredi sacri. Lo scrivente di buon grado appoggerà la relativa domanda col anche nel foglio diocesano p. v. raccomanderà ai RR. Parochi di aprire una colletta nelle loro rispettive Curazie.

Dall'Ordinariato Arcivescovile

Zara 20 Settembre 1886.

+ Pietro Doimo Maupas.²⁴

Unatoč dobroj volji i obećanjima pomoći, župna crkva sv. Kate nanovo je obnovljena i vraćena u prvobitno stanje tek 1900. godine.

Zaključak

Župna crkva sv. Katarine, djevice i mučenice, u Zemuniku kroz 19. stoljeće doživjela je nekoliko obnova, kako svoje vanjštine tako i unutrašnjosti. Njezin nepovoljan geografski položaj na zemuničkoj Gradini, izloženost vremenskim neprilikama i velike količine vodenih izvora na tom prostoru zasigurno su nepovoljno utjecale i na samu strukturu gra-

²³ Župni arhiv Zemunik, *Spisi*, sv. V, Br. 89/1886. od 20. rujna 1886.

²⁴ Župni arhiv Zemunik, *Spisi*, sv. V, Br. 62/1886. od 24. rujna 1866.

devine. Upravo su zbog toga bile nužne česte obnove njezine građe. Zbog nemarnosti javnog zakupnika Luje Paškotija za obnovu crkve koju mu je vlada povjerila, ali i nebrige samih mještana, kako saznajemo iz opisa događaja koji je zapisao župnik don Ferdinand Vicario, požar koji je zahvatio crkvu 1886. godine prouzročio je ogromnu štetu te je župa Zemunik ostala bez svoje bogomolje sve do 1900. godine.

Misterioznost samog požara i činjenica da je buknuo u ranim jutarnjim satima, sam opis događaja, koji je zapisao župnik Ferdinand Vicario te činjenica da je potrajao tri sata i da nitko ništa nije primijetio, pruža maštovitom čitatelju mogućnost raznovrsnih zaključaka. Ja ću se zadržati na onom koji je sam župnik zapisao – »to je sve nami tajno i nerazumljivo i ostat će dok Bogu se ne vratimo«.

Prilog 1.

Popis liturgijskog posuđa i ruha te nekretnina župne crkve sv. Kate, kako je zapisano u *Imovniku* iz 1890. godine.

KRETINE I NEKRETINE PROPALE U POŽARU

1. Ikona S. Kate, remek dielo glasovite sadašnje Rimske Škole	300 for.
2. Pozlačeni okvir spomenutoj Ikoni ponovljen god. 1886.	24 for.
3. Veliki oltar na vieše miesta izgoren, popucan, oštećen. Za popravu hoće se	50 forinti
4. S. Sahranište takodjer oštećen. Za popravu hoće se	22 forinta
5. Oba pobočna oltara	400 forinti
6. Uložnica Srđca Blažene D. Marije	18 forinti
7. Cieli Pod vulgo Kantovici	250 forinti
8. Cieli Križni Put sa odnosnim rućicam na dvie svieće	70 forinti
9. Krštenica sa limenim oklopom	30 forinti
10. Kamenica za vodu blagoslovljenu na dvie Kopanjce	20 forinti
11. Ispovidaonica na dvie rešetke	24 forinta
12. Veliki ormar na tri sprata s gornjim kutiam	35 forinti
13. Četri fenjera za procesiu od kojih dva dobavljena god. 82	40 forinti
14. Barijaka četri sa odnosnim kopljam dobavljena god. 83-84	96 forinti
15. Osam drvenih kandelira	24 forinti
16. Dva para Tablice jedan drveni drugi od Pakfona	27 forinti
17. Dvanaest Palma, od kojizih osam novih, i četri nosipalme	40 forinti
18. Ciela i nova rubencina na trimam Oltarima	38 forinti
19. S. Sahranište od drveta za Veliki Petak	12 forinti
20. Četri nova koplja Baldakina, dobavljena god. 82	40 forinti
21. Križ Muke Gospodinove	4 forinta
22. Četri nova zaštora nad prozorin, a jedan takodjer nov na Velikim vratim	52 forinte
23. Četri klupe sa sjedalicama a dvie bez	48 forinti
24. Jedne liestve, četri koplja i Katalet mrtvački	39 forinti

25. Četri Kandeled od od Tukca i 4 Kandeliera istog kova	16 forinti
26. Knjiga Svetčanih pristupa i Duimo Župničko	3.10 forinti
27. Jedna Križarica i Nova Košulja-Kota	9 forinti

NEKRETINE OSTALE NEOZLEDJENE IL MALO ŠTEĆENE

1. Zvonik na Rimsku su dva zvona, veće dobavljeno god. 81 za f: 300	600 forinti
2. Četri gola zida koj iza popravke vriede svega	3000 for.
3. Ostanci Velikog Oltara sa onim od S. Sahraništa	100 forinti
4. Spomen-ploča Domobrancu Anti Paleki	100 forinti
5. Jedna mala Kamenica na zidu kod malih vrata	2.50 forinti

f: 3802:50

II. KRETINE SREBRNE

1. Jedan Križ «Svetčani Pax» do 66 Cnt. visok, s prilikom propetoga, sa odnosnim perjami. Ima mu do blizu 100 god.	160 forinti
2. Drugi križ «Nedielni Pax» do 48 Cnt. visok, pozlaćenom prilikom i perjam, dobavljen god. 1878 u Zlatara Radmana za	120 forinti
3. Treći Križ za sprovod odraslih do 53 Cnt. visok, dobavljen god. 1879. u spomenutog Zlatara za	100 forinti
4. Četvrti Križ za sprovod diece do 34 Cent. visok, dobavljen god. 1887. u istog zlatara uz potrošak	60 forinti
5. Tri sudja za S. Ulje s odnosnom tokom do Kože, dobavljena god. 1876. uz promieniu starih izidenih i posve sitnih a nadodavkom f: 20	40:50 for.
6. Jedan Kalež časom i pliticom srebra pozlačena, ostalo do mida takodjer pozlačeno sa odnosnom tokom od Kože, dar neumrloga Otca Pape Pija IX. god. 1875. Pripozlačen u Beču god. 85. za f: 22	52 forinta
7. Drugi Kalež časom i pliticom srebrnom, ostalo ostalo od Pakfona, dobavljen god. 1887. u Biskupiji Zadarskoj za for.	20 forinti
8. Jedan Kadinjak s odnosnom ladjcom i zliecom dobavljen u Beču kod Kraljeve tvornice Krikl-Seveiger za f.	140 forinti
9. Jedna Škropionica sa odnosnim škropilom dobavljena kod spomenute tvornice god. 1886. za for.	81 forintu
10. Jedan Kristaldin sa prilikom uzkrnutog Spasitelja za mlade Nedilje s odnosnom Kuticom, dar seljanca Grge Šarića p. Roke	80 forinti
11. Jedan Ključić na S. Sahraništu	5 for.
12. Osam Krunica limena srebra. Najdelja od starine. Pozlačenu darovala Ika ž. Antunovića Tome – Treću darovala Barica ž. pok. Kapetana Jakova Bilosnića. Dvie pomanje darova Ante Šestan Miškov, a šestu na sv. Kati dar Marte Šestan god. 1876.	22:40 for.
13. Jedna Pixide sa odnosnom haljicom i Kuticom od kože, dobavljeno god. 1880. u zlatara Radmana za for.	45 for.

14. Jedan par mendjuša nižiega srebra, dar Marte Šestanuše 8 for.
15. Jedan Žordan su dva komada pozlačena jedan nosi nadpis «Tri August 1789. dar Tomice ž. Bare Paleke Nikolina, a drugi Talir dar Šestana Marte. Drugi je prost forint austriski, dar Grgice ž. Paleke Ivana Lugara 4 for.
16. Jedan Žordan su osam komada starih cvancika, dar p. Šimice Biloglava. God. 1887. (3 cvancika od osam ukradena) 2:66 for.
17. Treći Žordan su sedam komada novih forintih i jedan prsten, dar p. Božice Jurline, žene mladjeg Šestana Jose. God. 1888. (2 fiorina ukradena) 8 for.

for.:948:56

18. Jedna Krunica, limena srebra nad glavom S. Josipa, zavitni dar Jakice žene Ivana Jurića Krčmara. God. 1889. 4 for.
19. Jedna Kutica od srebra za S. Moći. Dar Jurke žene Jose Šestana stoji pred sv. Katom 3 for.
20. Jedan par Trepelica, dar p. Luce ž. Jakova Šestana 7 for.
21. Jedan Ogrljak sa tri talira pozlačena i 4 cvancike sa spognami srebra dar pok. Luce žene Jakova Šestana.
22. Jedan par rećina balotani, dar p. Luce ž. Jakova Šestana
23. Jedan par rećina crljenim kamenom dar iste p. Luce (u skatuli kartuna)
24. Panćire srebrene dar p. Luce žene Jakova Šestanova (u skatuli kartuna)
25. Panćire srebrene dar Jurke žene Marka Pinčića (na okviru ikone S. Kate)
26. Jednu krunu srebrnu (dar Marte Šestanove na sliku gospinu)
27. Jedna radjena cvancika (dar Lucije žene Jose Šestan)

III. KRETNINE POSREBRNE I KINESKOG SREBRA

1. Šest kandeliera posrebrnih do 63 Ct. visokih dobavljenih god. 1887. kod Tvornice Krikl Scveiger u Beču uz potrosak 97:66 for.
2. Jedno «Sacrum Convivium» sa gotičnim okvirom dobavljeno god. 1887. kod iste Tvornice za 27 for.
3. Jedan Križ za procesie, prilikom i periami pozlačenimi do 55 Ct. visok dobavljen god. 1887. kod iste Tvornice 27 for.
4. Drugi Križ kao rečeni do 45 Cnt. visok, dobavljen iste godine 18:33 for.
5. Treći Križ kao rečeni do 40 Cnt. visok, dobavljen iste godine 18 for.
6. Četvrti Križ kao rečeni do 36 Cnt. visok, dobavljen iste godine 13:50 for.
7. Dvie Kandle u širini svaka ima 16 Ct. dobavljene iste godine 38 for.
8. Dvie Kandelice u širini svaka 8 Cnt. dobavljene iste godine 9 for.
9. Jedna Kandela Kineskog srebra u širini ima 16 Cnt. dar to miestnog Krčmara Toma Antunovića prigodom svog kumovanja na Blagoslov Novog Zvona God. 1881. 25 for.
10. Dvie pomanje Kandelice u širini 8 Cnt. dobavljene god. 1881. 8 for.
11. Četri nosi palme dobavljene god. 1887. kod iste spomenute Tvornice 25:25 for.
12. Dvie narukvice svaka na dva stinja, dobavljene god. 1887. 8 for.

-
13. Jedan svjetonik (ferale) sav pozlaćen, raznim slikami na caklam na jedan stinji, sa odnosnim visečim zvončićem za pratnju S. Poputine umirujućim, dobavljen god. 1887.	18 for.
14. Jedna Pixide unutra pozlačena sa odnosnom haljnicom novom, dobavljna od p. Otca Basile god. 1868.-9.	10:20 for.
15. Jedan Kristaldin ponajviše pozlaćen, srpac mu je samo od čista pozlaćenog srebra. Dobavio ga je spomenuti Otac god. 1868.	40 for.
16. Jedan Križ ukusno izradjen do 70 Cnt. visok pozlaćenom prilikom dobavljeni god. 1884. Stoji vaviek na Oltaru.	55:50 for.
17. Jedan Križ za procesiu do 56 Ct. visok paripozlaćen i pariposrebrn god. 1885. kod spomenute Tvornice uz potrošak 14 for.	20 for.
18. Jedna Močnica za moći S. Kate. S. Križa itd. dobavljena god. 1870. od p. nezaboravnoga Otca Basile	15 for.
19. Jedno »Sacrum Covivium« u lošom stanju dobavljeno od p. Žup. Otca Basile	8 for.
20. Jedan Kadinjak sa odnosnom spravom dobavljen od spomenutog Otca. Služi samo za sprovode i blagoslov kuća	4 for.
21. Šest velikih Kandelira u lošom stanju dobavljenih od spomenutog Otca	25 for.
22. Četri pomanja Kandelira dobavljena od spomenutog Otca	12 for.
23. Četri nosi palme u lošom stanju dobavljena od spomenutog Otca	2 for.
24. Jedna Škropionica sa škropilom dobavljenim od istog Otca. Služi samo za sprovode i na blagoslov kuća	5 for.

529:44

IV. KRETNINE NIZKOGA KOVA

1. Dva križa žutene miedi	6 for.
2. Dva zvončića, jedan sa držacem a drugi viesi sa strane Pištule	5 for.
3. Jedno Kolo su 12 zvončića sa strane Vangelie dobavljeno god. 1876. uz potrošak for. 20 i Nov. 30 a popravljeno god. 1888.	20:30 for.
4. Jedan limeni Fenjer za pratnju S. Poputine dobavljen god. 76.	8 for.
5. Ogvir na Velikom Oltaru žute miedi; dobavljen od p. Otca Basile god. 1870.	19 for.
6. Jedan sudić (amfora) za krstnu vođu	2 for.
7. Jedna limena Škrabica za lemosinu u crkvi	:50 nov.
8. Jedna Kutica žutog limena, s lokotom za S. Ulje, dobavljena god. 1884.	2:40 for.
9. Jedan Kalup za Oštie	8 for.
10. Jedna Kaciola za stopiti olovo dobavljena god. 1885.	:36 nov.
11. Jedna limena Škrabica za držati Oštie	:50 nov.
12. Jedan Kalup za Partikole	:60 nov.
13. Četri limena primosuzu za duplire a peti na Stajnici, sve dobavljeno god. 1880.	4:50 for.
14. Deset čašica od kovovine za nataknuti svieće	2 for.
15. Jedna motičica za šuljati travu i jedna strugica za strugati vosak, sve dobavljeno god. 1888.	1:60 for.

16. Deset primosuzu cinačkih za pučke svieće dobavljenih god. 88. 2 for.
17. Šest gvozdjenih saponi za Barijake dobavljenih god. 1888. 3 for.

87:76

V. KRETNINE DRVENE

1. Četri Kandeliera pozlačenih do 35 Cet. visokih, dobavljenih g. 1887. 20 for.
2. Jedan novi Ormar u Sakrestiji dobavljen god. 1881. 18 for.
3. Jedna poluispovidaonica u lošom stanju 6 for.
4. Jedan štionik 1:20 for.
5. Jedno pozlačeno Priestolje za blagoslov dobavljeno od p. O. Basile 18 for.
6. Jedna duga skrinjica za Stajnicu 1 for.
7. Jedna Škrabica sa odnosnim ključem za Lemosinu 4 for.
8. Dva Propeća, jedno popravljeno god. 1886. uz potrošak 7 for. 10 for.
9. Dvanaest čašica za nataknuti voščene svieće dobavljenih god. 86. 3:55 for.
10. Jedan naslonjač Indinske Trstine dobavljen god. 1886. 8 for.
11. Šest starih klečeaonica na miestim izidenih ili izgorenih 6 for.
12. Nova Troja dobavljena god. 1887. sa odnosnim štapom 4:50 for.
13. Dvie klupe od »Areža« sa sjedalicam dobavljene 1888. god. 20 for.
14. Dvie klupe od »Areža« sa sjedalicam dobavljene 1888. god. 20 for.
15. Jedna drvena Rešetnica uzduž broda crkvenoga dobavljene 88. 20 for.
16. Šest Kopalja za Barijake dobavljenih god. 1888. 9 for.

159:25

17. Jedne podbočne liestve dobavljene god. 1888. 7 for.
18. Dvie Klupe od Areža dobavljene god. 1889. 20 for.

186:25

19. Jedan Tlakomier dar Liekarnika Nikole Androvića Župniku miestnom 4 for.

VI. SLIKE

1. Slika S. Josipa pozlačenim okvirom 4 for.
2. Slika Srdca Isusova u odnosnoj uložnici 12 for.

3. Slika Žalostne Dievice M. odnosnim pozlaćenim okvirom, dar Nadbiskupa P. D. Maupas god. 1887.	28. for.
4. Ikona S. Kate dobavljena na 24. studenoga 1887., kod slikara Otca Josipa Rossi-a uz pogodjenju i izplaćenu cieniu a za okvir dobavljen iste godine	200 for. 16 for.

260

VII. ODJELA I NAKITI

1. Jedna planita crljena, dar neumrloga Otca Pape Pija IX. god. 1870.	25 for.
2. Jedna planita od svile zelenošarene od starine	36 for.
3. Jedna planita ljubična	16 for.
4. Jedna planita biela s novom štolom dobavljenom god. 84 za 7 for.	27 for.
5. Jedna planita crna dobavljena 1884.	25 for.
6. Jedan nov Plašt, sa velikom tokom i odnosnim zplečastim suknom, sve dobavljeno god. 1882. za	88 for.
7. Jedan Baldahin crljeni su osam visećim kitam dobavljen god. 1884. uz potrošak fior: 27. Koplja izgoriše u požaru god 86.	27 for.
8. Dva jastuka za veliki Oltar a dva za Biskupovljevu klečaonicu	8 for.
9. Četri sudića za zeleno smilje dobavljena god. 1885.	4:80 for.
10. Jedno zplečasto sukno za S. Poputinu umiručem	4 for.
11. Tri planite, jedna crna, druga biela treća crljena, neporabljive	10 for.
12. Jedan Plašt s odnosnim suknom takodjer neporabljiv	6 for.
13. Jedna Križarica dobavljena 1885.	1:20 for.
14. Šest crljenih palma suzičnih dobavljenih god. 1887.	10 for.
15. Nova štola za krštenje, s jedne strane biela s druge ljubična, dobavljena god. 1887. kod Bečke Tvornice spomenute	7 for.
16. Jedna Planita biela, dar Društva S. Otajstva u Beču god. 1887.	22 for.
17. Jedan Baldahin na dva koplja, dar spomenutog Društva 87.	35 for.

352

VIII. BIJELA PRTENINA

1. Tri dugačke košulje, jedna na dnu ima crljeno, ostale crne	32 for.
2. Četiri zapasa, dva dobavljena god. 1880. uz potrošak for. 4	10 for.
3. Četri ovratnika	3 for.
4. Šest otnika i šest kaležnih otirača	1 for.

155

5. Pet tielesnika su tolikim dušicam	12 for.
6. Tri Nadoltarnjaka, jedan dobavljeni god. 1885., na kom stoj slika i pod slike ime S. Ane, vriedi 10 for. a pridnu ima crljeno, drugi nadnu ima crno, treći ništa	18 for.
7. Jedna Marama	1 for.
8. Četri Barijaka za procesie, dva crljena, jedan zelen, četvrti magienta sva četiri dobavljena god. 1884.-85.-86.	60 for.
9. Dva barijaka jedan bieli a jedan crljen dobavljena god. 87.	17:20 for.
10. Pet barijačica bijelo-crljenih dobavljenih god. 1885.	4:50 for.
11. Dvie crne haljine i dvie košuljice za djake, dobavljene god. 86.	12:8 for.
12. Jedno prekrivalo za Kristaldin	1 for.
13. Dva Nadoltarnjaka prosta, dobavljena god. 1888.	2 for.
14. Jedna »Kota« dobavljena god. 1888.	4:50 for.

180:9

Summary

A CONTRIBUTION TO OUR KNOWLEDGE ABOUT PARISH CHURCH OF ST CATHERINE IN ZEMUNIK, WITH A SPECIAL ATTENTION TO ITS RENOVATION IN THE NINETEENTH CENTURY

On the basis of the archival sources preserved in the parish archive of Zemunik author delivers a list of the nineteenth century renovations of the parish church of St Catherine situated on the Gradina of Zemunik. Absence of the relevant documents from the seventeenth and eighteenth century disables us to precisely determine time of the church foundation. Therefore, the above mentioned documents from the nineteenth century are quite important because they witness that in this period the church had to be renovated several times because of the various damages, which were caused by rain and catchment water since the church position at Gradina of Zemunik was quite unfavorable. Moreover, the church was several times robbed because of its location far away from the settlement. Because of these reasons contemporary parish priests appealed for establishment of the new parish church in the middle of the village, which happened almost a century after the unfortunate event of 19 August 1886, when lightning struck the church roof, which caused a big fire that completely consumed the entire church. This event has shocked the entire Zemunik community as well as the population in the entire Diocese of Zadar.

KEY WORDS: *Zemunik, church of St Catherine, Gradna, renovation, fire.*